

Extra Editie

Berichten

ARTISHOCK

Galerij

Expositie Beelden van de Ziel (Citra Jiwa Saya)

Vera de Vries

Opening 2 mei om 20.00 uur,
met muzikale begeleiding door Xavier Boot

Om 20.30 uur begint BASH met
'Jazz op de Golven van Smaragd'

ARTISHOCK Cultureel Podium Soest | Steenhoffstraat 46a | 3764 BM Soest | www.artishocksoest.nl

reto
interactieve

**Indonesisch weekend 2 en 3 mei bij Artishock
Expositie duurt tot 5 juni en is onderdeel van
het Atelierlint op 30 en 31 mei**

Beelden van de Ziel

Voorwoord

Er valt een heleboel te vieren maar ook te gedenken in de Soester en Baarnse gemeenschap die qua geschiedenis veel binding heeft met de Indonesische.

Toen 'Jazz' met het idee kwam kunst en muziek te verbinden was Galerij direct enthousiast. Conny:" Bij mij kwamen er allerlei beelden uit het verleden naar boven, mijn nieuwe klasgenootjes in klas 5 waar ik direct vriendjes mee werd want spannend.... En zo kwam ik als 10-jarige in die kasten van huizen in Baarn die Indische namen hadden (villa's Peking, Canton en Java). "

We noemden aan elkaar Artishockers met Indische roots, totoks, Indo's en Indonesiërs ..... Alleen al uit de Galerijwerkgroep: Eva bleek een Indonesische oma te hebben en Rob's schoonmoeder was geboren en getogen op een theeplantage op Java, ... enz.

De gemeenten Soest en Baarn hebben na de onafhankelijkheid van Indonesië (1945) een aanzienlijke groep mensen - Indische Nederlanders, Molukkers en andere 'repatrianten' - opgevangen en huisvesting geboden. Er wordt wel geschat dat er in Baarn en Soest vele duizenden eerste en tweede generatie Indische Nederlanders wonen.

Rob Swart ging op onderzoek naar het 'Indischer verleden' en ontdekte een 'koloniaal erfgoedwandering', langs 'VOC-huizen in Baarn. En ook dat viel op zijn plek in mijn geschiedenis, mijn opa was tuinbaas bij een van die villa's, prachtig, maar wel betaald uit winst uit de koloniën. Niet voor niets zijn 'Conimex' en 'Inproba' begonnen in Baarn. Ook in Soest zijn er diverse buitenplaatsen met een Indische connectie, zoals Vossenveld, Vredehof, Colenso en Braamhage.

Citra Jiwa Saya

De stichting van de staat Indonesië als onafhankelijke staat werd vorig jaar – en elk jaar – op 17 augustus gevierd, we kennen allen wel boeken en films over "onze geschiedenis" met en in Indonesië. In de afgelopen 80 jaar is er veel trots, maar zijn ook gevoeligheden naar voren gekomen en is de beschrijving van deze geschiedenis diverse malen aangepast, of anders ingekleurd. Het grote verhaal moet blijvend aandacht krijgen, gevierd en betreurd worden.

Uit de verbondenheid van Nederland en Indonesië is erg veel kunst en cultuur voortgekomen: literatuur, muziek, beeldende kunst, mode, theater, film en natuurlijk de rijke keuken.

Wij willen 2 en 3 mei op kleine schaal, persoonlijk en plaatsgebonden onze roots met elkaar op kunstzinnige, positieve wijze vieren, door waar we goed in zijn: muziek, kunst, film en van eten genieten.

En bieden u dit weekend Beelden van de Ziel.

Ook namens de Werkgroepen Jazz, Film, Eetcafé en Galerij.

Selamat, Marie Jose Tiemstra en Conny van Gelder

Vera de Vries

Citra Jiwa Saya – Beelden van de Ziel

In mei exposeert kunstenaar Vera de Vries in Artishock. Zij is de dochter van een Indische moeder en een Nederlandse vader. De kern van het werk dat zij toont bestaat uit zeven boeiende schilderijen waarmee zij haar veelbewogen familiegeschiedenis langs de vrouwelijke lijn over zeven generaties in beeld vertaalt. Het is het resultaat van Vera's zoektocht naar de ziel, de levenskracht van deze vrouwen (jiwa). De werken vertellen een fascinerende Indisch-Nederlands verhaal, dat veel breder reikt dan alleen Vera's familiegeschiedenis.

Vera volgde een opleiding aan de Gerrit Rietveldacademie in Amsterdam, en leerde daar de technieken en stijlen van veelal mannelijke Europese kunstenaars. Er was weinig aandacht voor haar Indisch-Nederlandse achtergrond en een vrouwelijk perspectief. Meer dan de 'klassieke' kunstenaars die tijdens de opleiding voorbijkwamen, maakte - naast het werk van kunstenaars als Kiefer en Beuys - met name werk van Indonesische kunstenaars indruk, zoals de expressionist Afandi. In de loop van de jaren ontwikkelde zij haar geheel eigen thematiek en stijl, waarbij groot werk wordt gecombineerd met aandacht voor belangrijke kleine details. Steeds meer onderzocht zij met haar werk de betekenis van haar Indisch-Nederlandse achtergrond voor haar eigen persoonlijkheid. De zeven generaties vrouwen zijn hiervan het voorlopig hoogtepunt. Bij alle schilderijen koos Vera een bijpassend muziekstuk, dat de bezoekers met een QR-code kunnen opzoeken.

Het verhaal begint bij haar Chinese betovergrootmoeder Ambrosina Tjin Ngi Mooi, geboren in 1861. In die tijd werden de Chinezen in Indië als goedkope arbeidskrachten geëxploiteerd. Geen slavernij, maar onderdrukking en even erbarmelijke omstandigheden. Op het schilderij zijn onder meer een boom als basis en ingebonden lotusvoetjes te zien. Betekenisvolle bebloede doeken figureren op het doek over Vera's overgrootmoeder Suzanna. Ook zij leefde in een tijd waarin vrouwen vreselijk leden onder het koloniale systeem.

Vera's grootmoeder Alvira onderging marteling en misbruik tijdens de Japanse bezetting tijdens de Tweede Wereldoorlog, maar leerde haar dochter: 'ze kunnen alles kapotslaan, maar niet je ziel!'. Vera's dierbare moeder Winny overleed in 2025. Op het doek zijn de urn te zien alsmede verwijzingen naar de laatste fase voor haar dood.

Vera zelf, de 5de generatie in de serie, heeft net als haar voormoeders de nodige beproevingen moeten doorstaan, maar is er met hulp van de vrouwen vóór haar en na haar in geslaagd tijdens haar veelbewogen leven haar 'jiwa' terug te winnen. De zesde generatie wordt vertegenwoordigd door dochter Afra. 'Met mijn veerkrachtige dochter komt een nieuw licht stralend binnen!'. Of, om Leonard Cohen te citeren: 'There is a crack in everything, that is where the light gets in'.

Tenslotte ziet Vera de wereld opengaan voor haar kleindochter, tijdens het maken van het zevende werk nog ongebooren - "wij gaan er allemaal aan werken, dat jij in veiligheid en vrede een vrije vrouw mag zijn". In deze chaotische tijden is dit de positieve boodschap, die Vera aan de bezoekers wil meegeven. De zeven schilderijen worden aangevuld met andere doeken, hetgeen nog een breder beeld van Vera's werk geeft. De werken nodigen uit tot nadere beschouwing: zoek naar het diepere onderliggende verhaal, maar ook naar sommige details die in meerdere werken terugkomen, zoals sacrale kathedraalramen en veertjes (haar naam).

Programma "Citra Jiwa Saya"

ARTISHOCK
Galerij**2 mei 20.00 uur**Opening **expositie** van **Vera de Vries** met muziek van **Xavier Boot** (piano).ARTISHOCK
Jazzpodium**2 mei 20.30 uur****Jazzband BASH**ARTISHOCK
Filmhuis**3 mei 14.00 uur****Film Sudah**

13.30 uur inloop

Regie: Aldo Agaatz

Kort drama rond het afscheidsdiner voor Senna, die op zoek gaat naar haar roots in Indonesië. Het lukt maar niet om te praten met haar moeder, totdat ze een geheim onthult.

ARTISHOCK
Eetcafé**3 mei 15.00 uur Optreden**

Indisch Koor Lagu Jiwa met keroncong orkest tijdelijk o.l.v. Marie Jose Tiemstra en Fred Tuasela. Oude Indische liedjes van de verschillende eilanden.

Aansluitend kumpulan in ontspannen sfeer met lekkere hapjes

3 mei 20.00 uur
Documentaire
"Stemmen van
naoorlogse
generaties"(2023)

19.30 Inloop met voorwoord en nabespreking door makers Simone Berger en Armando Ello.

Simone Berger en Armando Ello gingen voor hun film op zoek naar de overdracht van (oorlogs)trauma's van de eerste tot en met de derde generatie mensen met een Indische of Molukse achtergrond.

Diverse aspecten van de doorwerking van de Indische en koloniale invloeden, twee oorlogen en de migratie komen aan bod. Reggie Baay, Marion Bloem, Adriaan van Dis, Dido Michielsen en Sylvia Pessireron verwerkten hun familiegeschiedenis in hun oeuvre en kijken hierop terug.

Tickets verkrijgbaar via www.artishocksoest.nl (€ 9 voor niet-leden en € 6 voor leden).

Lied van de Ziel (Lagu Jiwa)

Lagu Jiwa, het Nieuw Indisch Koor uit Bilthoven treedt 3 mei op in Artishock, Soest. Het koor wil met haar zang en muziek (keroncong) het Indisch en Molukse erfgoed behouden. En slaagt daarin wonderwel door het enthousiasme van de deelnemers en de kwaliteit van orkest en koor.

Het bijzondere is de samenstelling: koor en orkest bestaat uit Indo's, Indonesiërs en Totoks, allen met een eigen geschiedenis vanuit Nederlands-Indië/Indonesië maar zij voelen zich verbonden door een gedeeld koloniaal en oorlogsverleden.

Ook kenmerkend is de prachtige kleding van de koorleden, de sarong kabaja's.

Het koor treedt regelmatig op tijdens diverse gelegenheden zoals Pasar Malam Rotterdam en herdenkingen.

Lagu Jiwa bestaat nu ruim 10 jaar en is mede opgericht door de huidige voorzitter, Vera de Vries uit Bilthoven die vertelt: "Over de geschiedenis van Indische Nederlanders is weinig bekend in Nederland. Het koloniale tijdperk in Nederlands-Indië duurde 300 jaar en in die periode vermengden Europeanen, waaronder ook Nederlanders zich met de Indonesische bevolking.

Aan dit tijdperk komt een einde door de Japane bezetters en KNIL-militairen en Totokkers komen in kampen terecht. De Indo-Europeanen die buiten de kampen verbleven (buitenkampers) moesten het veelal zonder inkomen stellen".

Na de onafhankelijkheid van Indonesië vertrokken de eerste Totoks en ook wel Indo's naar Nederland, na 1957 toen Indonesië alle Nederlanders, inclusief Indo-Europeanen als staatsgevaarlijk beschouwden, moesten zij het land uit. De eerder al op gang gekomen uittocht naar o.a. Nederland dus. En zo is de Nederlands-Indische cultuur ontstaan die goed geïntegreerd is in de Nederlandse samenleving.

Dat betekent niet dat de huidige tweede en derde generatie niet nieuwsgierig is naar hun roots en hun geschiedenis en eigenheid willen uitdragen.

Daarvan kunnen wij zondag 3 mei getuigen zijn en genieten. Laat u meevoeren met het Lied van de Ziel, traditionele Indische en Molukse songs uit de vele eilanden van de Gordel van Smaragd

Bron: De Vierklank, Bilthoven 2023

Te zien en te doen!

Koloniale wandeling

Baarn: rijk, rijker, rijkst

Deze wandeling, in kaart gebracht door Koloniaal Erfgoed te Voet, voert langs een flink aantal villa's in Baarn en enkele landhuizen daarbuiten. Deze kapitale panden werden ooit gebouwd of gekocht door lieden die een fortuin hadden verdiend in de Nederlandse koloniën in Azië of het Caribisch gebied. Zij vestigden zich na gedane zaken graag in Baarn. Baarn was al sinds de 17e eeuw een plaats voor de happy few. Rijke Amsterdamse koopliedregenten lieten hier landhuizen bouwen om 's zomers aan de stinkende stad te kunnen ontsnappen, van het buitenleven te genieten en natuurlijk hun rijkdom te etaleren. De nabijheid van het jachtslot Soestdijk – sinds 1674 in handen van de Oranjes – gaf Baarn bovendien extra allure.

August Wilhelm Janssen is net als zijn vader schatrijk geworden in de Indische landbouw.

In zijn jonge jaren werkte hij ook zelf op de plantage maar na zijn huwelijk leidde hij zijn zakenimperium vanuit Amsterdam en later Baarn.

Wandeling zonder gids:

<https://koloniaalerfgoedtevoet.nl/>

Startpunt en Eindpunt Station Baarn
Horeca: Baarn-dorp en
Kasteel Groeneveld
Lengte van de wandeling: 16 km
GPX-bestand: Topo GPS Koloniale
wandeling Baarn

Singer Laren

"De werelden van Jan Toorop"

Singer Laren presenteert van 21 januari tot en met 10 mei 2026 De werelden van Jan Toorop. Met ruim tachtig topstukken – schilderijen, werken op papier, beelden en brieven – en verrassende combinaties met werk van tijdgenoten en navolgers biedt de tentoonstelling een nieuw perspectief op een van de belangrijkste en meest veelzijdige kunstenaars in Nederland rond 1900: Jan Toorop (1858–1928). De werelden van Jan Toorop laat voor het eerst zien hoe Toorop zich zijn hele carrière expliciet en blijvend verhoudt tot zijn Javaanse en Chinese wortels.

(Singer Laren website)

Boek Istori Kita van Simone Berger

(maakster van Documentaire "Stemmen van naoorlogse generaties")

'Simone Berger is een herinneringskunstenaar die oud en jong aanspoort hun Indische verleden te verkennen. Ze port ons geheugen op voorbeeldige en aanstekelijke wijze op. Geuren en smaken komen weer terug als je haar leest. Aan de slag met Istori Kita!' Adriaan van Dis.

Dit 'Doe-boek' is een uniek hulpmiddel om de dialoog te starten tussen (klein)kinderen en hun (groot)ouder(s) en 'het Indisch en Molukse zwijgen' te doorbreken. Of om samen de hiaten in de familiegeschiedenis aan te vullen.' - Yvonne van Genugten, Indisch Herinneringscentrum, Arnhem.

Bron: Bol.com

"Het Indische gevoel" van enkele Artishockers

" Ik ben er trots op dat ik Indo ben, maar je ziet het bij mij niet meteen. Mijn Indische gevoel is meestal latent aanwezig. Zodra andere Indo's mij als Indo herkennen of andersom komt alles aan de oppervlakte, vooral de leuke en maar ook de minder leuke dingen. " **Marjolein Hasenbos**

"Eigenlijk herken ik me niet in een 'Indisch gevoel'.. mijn dochter wel, die is in Indonesië geweest en mijn moeder houdt het ook bezig.. misschien als ik eens naar Indonesië ga?" **Semmy Prinsen**

"Doe maar gewoon dan doe je al gek genoeg. Vooral niet opvallen en aanpassen was mijn moeders credo. Zij is geboren op Java als kind van een Nederlandse vader en een Indonesische moeder.

Ik heb herinneringen aan mijn oma die 's morgens om 5 uur op blote voeten in sarong kabaja haar planten water gaf in haar flat in Soest, net zoals ze vroeger deed als ze smorgens vroeg door de tuinen liep in de bergen bij Bandung.

Als kind aten wij rijst, andere NL gezinnen aardappels en groente. Iedereen kon altijd mee eten, bij NL gezinnen niet.

Mijn hele familie heeft in het kamp gezeten, daar werd niet over gepraat. Het Indisch Zwijgen.

Dit alles draag ik mee in mijn genen, in mijn zijn en tegenwoordig ook in mijn muziek. Trots? Ja." **Marie-José Tiemstra**